

velmi názorně přiblížil ne vždy dosti informovanému pozorovateli evropskému a tím mu umožnil též správnou orientaci. Neboť pozorujeme-li poválečný postup Spojených států v Evropě v otázce spojenec-kých dluhů a poválečných půjček, nemůžeme si neuvědomiti, že ve velkém měřítku a s poněkud poz-měněnými metodami se tu v podstatě opakuje totéž, co mnohem jen brutálněji se odehrálo za posled-ních sto let ve Střední a Jižní Americe. Vítězství dolaru v Evropě by nebylo tak snadné. Jeho následky by však byly jen tím těžší.

Dr. K. Kačer.

JAKOB ROBINSON: DAS MINORITÄTENPROBLEM UND SEINE LITERATUR.
Kritische Einführung in die Quellen und die Literatur der europäischen Nationalitätenfrage der Nach-kriegszeit unter besonderer Berücksichtigung des völkerrechtlichen Minderheitenschutzes. Allgemeiner Teil. Berlin 1928. W. de Gruyter. 265 str.

Autor, advokát v Kovnu a zástupce židovské menšiny litevské na mezinárodních kongresech národnostních menšin, podává v knize první pokus o bibliografii menšinové otázky po světové válce a to bibliografii analytickou, opatřenou stručnými charakteristikami zaznamenaných spisů a časopisec-kých článků. Při sbírce materiálu, často těžce přístupného i jazykově, pomáhaly autorovi asi značně styky osobní a obsáhlé vědomosti jazykové (zaznamenává přečtený materiál ve 20 řečech). »Všeobecný díl« znamená asi spíše všeobecnou bibliografii; t. j. podle definice autorovy náleží tam vše, co je dů-ležité pro zpracování základních problémů, tedy v přední řadě spisy teoretické, ze spisů pak, jednajících o jednotlivé menšině nebo o menšinách v jednotlivých státech pouze to, co má mezinárodní význam.

Spis rozdělen je ve čtyři kapitoly. V první, všeobecné, je všeobecná literatura předmětu: bibliografie (aspoň částečně), sbírky spisů, periodické publikace, sbírky pramenů a pojednání, protokoly kongresů: Meziparlamentní unie, Unie společností pro Svaz národů, Společnosti pro mezinárodní právo a kong-resů národnostních menšin; v druhé kap. je chronologická bibliografie souborných spisů o předmětu (s příd. o náboženských menšinách); 3. kap. stát a národ s hesly: národnostní princip, inkongruence státu a národa (s dod.: statistika menšin), řešení napětí mezi státem a národem (s dod.: sovětský pokus o řešení národnostního problému a vnitrostátní národnostní boje před válkou); 4. kap. mezinárodní ochrana menšin s hesly: předhistorie smluv o ochraně menšin, prameny platného mezinárodního práva menšinového (mírové smlouvy, smlouvy o ochraně menšin, deklarace před Svazem národů, reciproční smlouvy, usnesení Svazu národů), Svaz národů a ochrana menšin (řízení, prakse Svazu národů a haag-ského soudního dvora s dod.: všeobecné spisy o postavení menšin; ochrana menšin a pozemková re-forma, ochrana menšin a státní příslušnost), reformní návrhy a poslední 5. kap.: evropské menšinové hnutí (původ a cíle, podstata a úlohy, evropský mír, Panevropa, kongresy menšin). Dílo zakončují dodatky: instituce pro zkoumání menšinové otázky, doplňky bibliografie a rejstříky, věcný a osobní.

Autor, jak z obsahu viděti, vytýčil si úkol obsáhlý a snažil se mu plně dostáti. V jednotlivostech ovšem dalo by se leccos vytknouti: často lze citovaná díla v bibliografii těžko nalézt, neboť hlavní seznam pramenů je uspořádán chronologicky a ne abecedně, jak by bylo rozhodně praktičtější; v rozboru růz-ných oficiálních publikací Svazu národů a jejich institucí překvapuje zbytečná rozvláčnost. Vypočítává-li autor každou drobnost (telegam a j.), kde by stačil pouhý odkaz na index Svazu národů, a podává-li (str. 97) téměř na celé straně opis titulů deseti po sobě následujících stejnojmenných schůzí, jež by se daly shrnouti do dvou řádek, je to plýtvání místem, jež knihu zbytečně zdražuje. Pokud se týče osobního stanoviska autora, je přirozeně stoupencem požadavků menšin, neváhá však přece uznati i kladné stránky publikací druhého tábora (tak na př. na str. 211 praví o Anerhanových »Jazykových menšinách v Evropě«: spisovatel píše sice z českého hlediska, jest však přes to velice umírněný, staví se pozitivně k ochraně menšin). S německými kruhy z Československa byl autor, jak se zdá, v čilých stycích a v jeho soupise německé menšinové literatury bude lze stěží nalézt mezery, slušně je však zastoupena i lite-ratura československá, kde byla asi autorovi hlavní oporou »Zahraniční politika«.

Dr. F. Dvořák.